
**STICHTING VOOR MENSENRECHTEN EN
GEZONDHEIDSZORG “JOHANNES WIER”**

Jaarverslag 2012

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
1 Inleiding	3
2 Activiteiten in 2012	3
2.1 Mensenrechteneducatie	3
2.2 Bijdragen aan schaduwrapportages	4
2.3 Ongedocumenteerden en migranten.....	4
2.4 Ouderenzorg	5
2.5 Overige activiteiten	6
3 Actualiteiten en trends in 2012	6
4 Meerjarenplan 2012-2015.....	7
4.1 Professionalisering en focus in een veranderende context	7
4.2 Bestuur	8
4.3 Secretariaat	8
4.4 Vrijwilligers	8
5 Financiële verantwoording.....	9
6 Organisatie en bestuur	9
6.1 Het bestuur.....	10
6.2 Het Comité van Aanbeveling	11
6.3 Het JWS secretariaat	12
7 Contact	12

Voorwoord

De *right to health*, zoals omschreven in artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake de Economische, Sociale en Culturele Rechten van de Mens en toegelicht in *General Comment* nr. 14, lijkt in Nederland steeds minder vanzelfsprekend te worden. Zo hebben bezuinigingen in 2012 ondermeer geleid tot de stopzetting van de landelijke subsidie voor tolken en vertaaldiensten, waardoor de toegankelijkheid van de zorg voor migranten die het Nederlands onvoldoende beheersen, is verminderd. Ook werd een eigen bijdrage in de GGZ ingevoerd, waardoor vooral personen met een sociaaleconomisch zwakke positie worden getroffen. Deze ontwikkelingen en verschillende andere die zich in 2012 in de gezondheidszorg hebben voorgedaan en invloed hebben op de *right to health* worden in dit jaarverslag besproken. Het zijn zorgelijke ontwikkelingen die JWS met argusogen volgt, in refereerbijeenkomsten bespreekt, of waar JWS activiteiten voor ontwikkelt.

Echter, in 2012 zijn wij ook gestart met de uitvoering van het meerjarenplan 2012 – 2015, en waarbij wij, zoals wij in het jaarverslag 2011 reeds meldden, ‘in de beperking ons meester moeten tonen’. Voorkomen moet worden dat wij activiteiten oppakken die al door andere organisaties worden verricht. Ons beperken tot enkele speerpunten en tevens signaleren en samenwerken, evenals het fungeren als denktank en pleitbezorger, zijn daarbij enkele belangrijke kernwoorden.

Niettemin lagen onze ambities voor 2012 hoog; iets te hoog bleek aan het einde van het jaar. Wij konden pas in de loop van het jaar ons bestuur op volle sterkte brengen, waardoor geplande activiteiten later werden opgestart dan wij beoogden. Toch kunnen wij tevreden zijn met wat wij wel hebben bereikt. Zo droegen wij onder andere bij aan enkele schaduwrapportages, ontwikkelden een brochure met voorlichting over het begrip ‘medisch noodzakelijke zorg’ dat wij tijdens een congres van het Nederlands Huisartsen Genootschap onder de deelnemers verspreidden, wij publiceerden in nieuwe stijl twee Nieuwsbrieven en verspreidden vier keer onze elektronische nieuwsbrief. Bij ZonMw dienden wij een projectidee in over het ontwikkelen van richtlijnen met betrekking tot ethische dilemma’s in de geestelijke gezondheidszorg voor asielzoekers.

Wij waren verheugd dat in het begin van 2012 studente Joceline Kranenburg zich bij ons meldde met de vraag of zij bij ons stage kon lopen. Op ons verzoek verrichtte zij een kwalitatieve studie naar de mensenrechten en ouderenzorg in verzorgings- en verpleeghuizen. In het kader van de Dag van de Rechten van de Mens wijdden wij aan ditzelfde belangrijke onderwerp een symposium. Onze refereerbijeenkomsten, waarmee wij in 2012 zijn gestart, bleken succesvol te zijn. Deze bevorderden niet alleen de kennis van de vrijwilligers, het bestuur en andere deelnemers, maar boden ook de gelegenheid voor een sociale uitwisseling. Wij prijzen ons gelukkig dat wij in de tweede helft van 2012 verschillende vooraanstaande personen op het terrein van de gezondheidszorg en mensenrechten bereid vonden om zich te voegen bij ons Comité van Aanbeveling.

Wegens zijn huidige werkzaamheden in Kopenhagen nam Joost den Otter in 2012 afscheid als bestuurslid. Wij zijn hem veel dank verschuldigd voor zijn jarenlange inzet voor de doelstellingen van JWS.

Onze dank, ten slotte, gaat ook uit naar u allen die de stichting en haar doelstellingen een warm hart toedragen. Zonder uw inbreng en belangeloze inzet bij onze activiteiten en/of uw donaties zou het werk van de stichting niet mogelijk zijn. Wij zijn u allen daarvoor zeer dankbaar en hopen ook in het komende jaar een beroep op u te mogen doen.

Loes van Willigen, arts n.p., voorzitter

1 Inleiding

In 2012 sloot de Johannes Wier Stichting (JWS) het eerste jaar af van het verandertraject dat eind 2011 was ingezet na een sterkte-zwakke analyse in de zomer van 2011. Naast het behoud en de voortzetting van enkele belangrijke reguliere activiteiten, zoals het (mede) opstellen van schaduwrapportages en de publicatie van de nieuwsbrief, zijn andere, verouderde activiteiten en onderdelen van de organisatie gestaakt of afgeschaft, zoals de werkgroepenstructuur die JWS jarenlang heeft gekenmerkt. Dat was niet voor iedereen een gemakkelijk afscheid.

Tegelijkertijd gingen in 2012 ook enkele nieuwe activiteiten van start, zoals de refereerbijeenkomsten voor medische professionals en andere belangstellenden en het verder vernieuwen en professionaliseren van de organisatie.

Terugkijkend constateert het bestuur dat (nog) niet alle voorgenomen doelstellingen voor 2012 zijn behaald, maar dat de nieuwe koers van JWS wel al zijn vruchten af lijkt te werpen en aansluit bij de verwachtingen bij *stakeholders*. In het komende jaar zal het bestuur de ingezette veranderingskoers daarom voortzetten. Het bestuur hoopt daarbij weer te kunnen rekenen op de inzet van betrokken medische professionals en vrijwilligers zonder wie de vorderingen in het afgelopen jaar niet mogelijk was geweest.

In dit jaarverslag over 2012 wordt verantwoording afgelegd over de activiteiten en wijzigingen van JWS, inclusief een financiële verantwoording van de stichting en een overzicht en beschrijving van de organisatie en het bestuur van JWS.

2 Activiteiten in 2012

De activiteiten van JWS in 2012 betroffen onder andere het inventariseren en ontwikkelen van nieuwe materiaal voor Mensenrechteneducatie (MRE), het organiseren van refereerbijeenkomsten, het schrijven van bijdragen aan schaduwrapportages, aandacht voor de zorg voor ongedocumenteerden en (illegale) migranten en de organisatie van het jaarlijkse JWS symposium rond de dag voor de Rechten van de Mens.

2.1 Mensenrechteneducatie

De MRE van JWS heeft tot doel informatie, kennis en inzicht te bieden op het terrein van het recht van een ieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid en daaraan verwante thema's. Deze activiteit bleek tijdens de sterkte-zwakke analyse zowel door vrijwilligers van JWS als externe *stakeholders* te worden gewaardeerd.

Met de bijdrage aan de ontwikkeling van een *e-learning* cursus 'Medical Peace Work', ontstond echter ook het besef dat veel MRE materiaal vernieuwd diende te worden en op een meer digitale vraaggestuurde wijze moest worden aangeboden. In 2012 is daarom gestart met een inventarisatie van het aanwezige materiaal en de wensen en behoeften onder afnemers van MRE. Die inventarisatie leidde tot de conclusie dat de module nauwer moet aansluiten bij de behoefte van professionals. Bij deze

behoefte gaat het niet alleen om de inhoud van de module maar ook om de vorm. In 2012 is besloten om de ontwikkeling van de module onder te brengen in een project waarvoor subsidie zal worden aangevraagd. Als eerste zal daarmee een MRE module rond zorg aan ongedocumenteerden en het begrip 'medisch noodzakelijke zorg' worden ontwikkeld.

Op verzoek van de NSPOH verzorgde Jan Vosters namens JWS een presentatie voor militaire artsen ter voorbereiding op hun uitzending naar het buitenland. Inke Schaap leverde een bijdrage aan een bijeenkomst van KNMG district XIII waarin de zorg voor ongedocumenteerden centraal stond.

In 2012 vonden vier refereeravonden plaats. In de eerste refereerbijeenkomst hield Remco van de Pas, voorzitter van Dokters van de Wereld en medewerker van Wemos, een inleiding over de spanning tussen *equity in health* en *the right to health*. De tweede bijeenkomst was gewijd aan "Het medisch beroepsgeheim in de huidige samenleving", waarover Loes Markenstein, gezondheidsjurist, werkzaam bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) en voormalig beleidsmedewerker van de KNMG, refereerde. In de derde bijeenkomst behandelde Sarah Spronk, juriste en arts, verbonden aan de Juridische Faculteit van Universiteit Leiden, de Rechten van het Kind en de 'kindgerichte' gezondheidszorg. Machteld Huber, arts en onderzoeker bij het Louis Bolk Instituut, sprak in de vierde refereerbijeenkomst over haar inspanningen om te komen tot een nieuw concept van gezondheid en de achtergronden daarvan.

Tot slot deed JWS in 2012 een oproep aan de KNMG om als belangenorganisatie een lans te breken voor de structurele opname van MRE in de artsenopleidingen. KNMG heeft daarop nog niet gereageerd.

2.2 Bijdragen aan schaduwrapportages

In 2012 is de schaduwrapportage voor de *Universal Periodic Review* (UPR, ook wel het 'mensenrechtenexamen' genoemd) van de Verenigde Naties vastgesteld, gepubliceerd en besproken met de Nederlandse overheid. JWS heeft daaraan ook een bijdrage geleverd en geparticipeerd in bijeenkomsten met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Tijdens de UPR wordt de stand van de mensenrechten in een land als geheel onder de loep genomen.

Verder zijn in 2012 bijdragen geleverd aan de schaduwrapportage voor het Anti-Folterverdrag (CAT) en het verdrag tegen Rassendiscriminatie (CERD). De bijdragen vonden ook in 2012 plaats binnen een samenwerkingsverband van NGO's en werden gecoördineerd door het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM).

Verder heeft JWS zijn naam verbonden aan een rapportage van het Kinderrechtencollectief om de Nederlandse overheid te bewegen om een protocol bij het Kinderrechtenverdrag (CRC) te ratificeren, dat een individueel klachtrecht in het leven zou roepen.

2.3 Ongedocumenteerden en migranten

Als uitvloeisel van de expertmeeting over de zorg aan ongedocumenteerden in het najaar van 2011, is in samenspraak met KNMG een bijdrage geleverd over dit onderwerp op de KNMG website, zodat

informatie hierover makkelijker vindbaar en toegankelijk is voor artsen die met deze doelgroep te maken krijgen. Op voorstel van JWS is daarbij ook aandacht besteed aan enkele andere kwetsbare groepen.

JWS heeft zijn zorg uitgesproken – en verwoord in de schaduwrapportages – over de effecten van de bezuinigingen in de zorg, in het bijzonder ook op het afschaffen van de tolkenvergoeding voor migranten met zorgvragen.

Verder volgt JWS met zorg de ontwikkelingen rond de strafbaarstelling van illegaal verblijf van ongedocumenteerden, dat het risico in zich draagt dat de toegang tot zorg voor deze kwetsbare groep verder in gedrang komt. Enerzijds doordat zieke ongedocumenteerden waarschijnlijk minder snel een dokter zullen raadplegen uit angst voor ontdekking en anderzijds zullen artsen (mede) daardoor minder zicht krijgen op ontwikkelingen van bijvoorbeeld infectieziekten waardoor daartegen pas weer later kan worden opgetreden. Daarnaast is er nog steeds een aantal artsen die zich niet bewust zijn dat ongedocumenteerden recht hebben op toegang tot zorg. Met de strafbaarstelling van illegaliteit zou dit aantal, wegens het negatieve signaal dat daarvan uitgaat, groter kunnen worden.

In het najaar van 2012 diende JWS een projectidee in bij ZonMw om richtlijnen te ontwikkelen met betrekking tot ethische dilemma's in de geestelijke gezondheidszorg aan asielzoekers, zoals de vraag of een behandeling gestart moet worden die mogelijk niet kan worden afgemaakt vanwege de onzekerheid van verblijf van de patiënt. Het plaatst artsen voor een ingewikkelde ethische afweging. In december 2012 kwam van ZonMw het verheugende bericht dat het projectidee uitgewerkt mocht worden in een subsidieaanvraag. Deze is in januari 2013 ingediend.

2.4 Ouderenzorg

In 2012 heeft Joceline Kranenburg – fysiotherapeute en MA studente, Management, Policy Analysis and Entrepreneurship in the Health and Life Sciences van de Vrije Universiteit Amsterdam – haar stage ingevuld bij JWS met een kwalitatieve studie naar 'ouderenzorg en mensenrechten'. Daarbij keek zij in hoeverre het *right to health* ervaren wordt door ouderen en in de geriatrische zorg tot uitdrukking komt.

In het kader van de Dag voor de Rechten van de Mens organiseerde JWS op 8 december j.l. in Utrecht een symposium over 'ouderenzorg en mensenrechten'. Professor Inez de Beaufort, hoogleraar medische ethiek en filosofie en lid van het Comité van Aanbeveling van JWS, was daarbij de dagvoorzitter. Joceline Kranenburg, beet de spits af met haar presentatie van de resultaten van haar explorerende, kwalitatieve studie naar 'ouderenzorg en mensenrechten'. Zij concludeerde onder meer dat ouderen aangeven niet op de hoogte zijn van hun rechten, en dat ze ervaren dat de kwaliteit van zorg vooral samenhangt met de individuele inzet van de betreffende zorgprofessional, en dat ouderen sterker hechten aan het belang van hun autonomie dan zorgverleners lijken te veronderstellen.

Vervolgens sprak Prof. mr. Jos Dute, hoogleraar gezondheidsrecht, en lid van het College van de Rechten van de Mens, over de instelling en taken van het College en het voorgenomen driejarige programma 'Ouderenzorg en Mensenrechten'.

Na de pauze bood Professor dr. Sophia de Rooij, hoogleraar interne geneeskunde, in het bijzonder geriatrie, een boeiende presentatie over de huidige en komende uitdagingen voor de intramurale zorg

voor ouderen in Nederland. Daarbij verwees zij o.a. naar het AGNES project, waardoor bijvoorbeeld studenten begrip krijgen voor de lichamelijke beperkingen van ouderen.

Daarna volgde een levendige discussie met alle aanwezigen. Zo werd bijvoorbeeld geopperd dat naar analogie met de bescherming van kinderen er ook een Raad voor de Ouderenzorg zou moeten bestaan voor ouderen die zelf daartoe niet meer in voldoende mate in staat zijn. Ook werd gepleit voor een *bottom up* benadering, ofwel vraaggestuurde zorg. In het algemeen waren de aanwezigen het er over eens dat basisprincipes van de rechten van de mens onderdeel zouden moeten vormen van de kwaliteitscriteria van de zorg.

2.5 Overige activiteiten

In 2012 publiceerde JWS twee nieuwsbrieven, waaronder een jubileumnummer vanwege het 25-jarig bestaan van de stichting. Daarnaast verschenen er vier elektronische nieuwsbrieven.

Ook zijn in 2012 gesprekken gevoerd met de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) over 'zorg in detentie'; die gesprekken zullen in 2013 een vervolg krijgen.

Bestuursleden en vrijwilligers namen deel aan een groot aantal bijeenkomsten, zoals de opening van het College van de Rechten van de Mens, de conferentie 'het kind in het migratierecht', het symposium 'suicide in detentie', een KNMG symposium over het medisch beroepsgeheim, een congres van het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) 'De nieuwe huisarts', een tweetal bijeenkomsten over besnijdenis bij jongens, een bijeenkomst van de Vereniging voor Gezondheidsrecht over 'zorg voor het kind', een jaarvergadering van 'Vrouw en Recht' over het vrouwenrecht en gezondheidszorg, en bijeenkomsten van het NJCM ter voorbereiding op de inbreng en uitvoering van de schaduwrapportages. JWS nam verder ook met een informatiestand deel aan het Nederlands Congres voor Volksgezondheid en het NHG.

3 Actualiteiten en trends in 2012

De trends en ontwikkelingen die in het Jaarverslag 2011 werden geschetst blijven onverminderd actueel. Zij zijn aangevuld met enkele belangrijke nieuwe ontwikkelingen, onder andere als gevolg van verdere bezuinigingen in de zorg. Zo hebben de bezuinigingen geleid tot de stopzetting van de landelijke subsidie voor tolken en vertaaldiensten, het invoeren van een eigen bijdrage in de GGZ, evenals een inperking van het GGZ pakket, de verhoging van het eigen risico van de basiszorgverzekering, en de overheveling van de AWBZ kosten voor ouderenzorg naar gemeenten. Ook de financiering van de jeugdzorg zal met de Wet Jeugdzorg overgeheveld worden naar gemeenten, waardoor er nu al de vrees bestaat dat er een ongelijke verdeling van de beschikbare gelden zal optreden. Door de marktwerking en verdere specialisatie in de zorg zal de toegankelijkheid van de (specialistische) zorg en verloskunde in bepaalde regio's van het land onder druk komen te staan.

Ook het medisch beroepsgeheim staat onder druk, mede door de invoering van het landelijk schakelpunt die de toegankelijkheid tot elektronische patiëntendossiers mogelijk maakt. De koppeling van

informatiesystemen in de jeugdgezondheidszorg is (nog) niet gelukt, waardoor de ketenzorg niet optimaal verloopt. De discussie over de relatie zorgverzekeringskosten en leefstijl lijkt zich te intensiveren. Hetgeen weer nieuwe dilemma's oproept.

Het vreemdelingenbeleid is ook door het huidige kabinet verder verscherpt. Het begrip 'medisch noodzakelijke zorg' wordt ook in de gezinslocaties voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers te beperkt ingevuld. Ook werden verdere stappen gezet in het strafbaar stellen van illegaal verblijf van ongedocumenteerde vreemdelingen.

In 2012 is het College voor de Rechten van de Mens (CvdRM) van start gegaan. Het College gaat zich in de komende drie jaren richten op drie programma's, namelijk 'ouderenzorg en mensenrechten', 'migratie en mensenrechten' en 'toegang tot de arbeid'. In 2012 ging ook het Instituut voor Mensenrechten en Medisch Onderzoek (iMMO) van start, waarin het Meldpunt voor Asielzoekers met Psychische Problemen (MAPP) en de Medische Onderzoeksgroep (MOG) van Amnesty International zijn opgegaan.

4 Meerjarenplan 2012-2015

In december 2011 stelde het bestuur van de Johannes Wier Stichting het meerjarenplan 2012-2015 vast. Het meerjarenplan is gebaseerd op de sterkte-zwakte analyse die in de zomer van 2011 begon. Het jaar 2012 werd daarin gekwalificeerd als 'opstartjaar', waarin de aandacht vooral lag op het versterken van de interne organisatie. Die versterking is eind 2012 nog niet afgerond. Ook op het terrein van de communicatie & marketing is nog te weinig vooruitgang geboekt. Om die reden zal ook in 2013 aandacht moeten worden besteed aan de interne organisatie en is het ambitieniveau voor 2013 bijgesteld.

4.1 Professionalisering en focus in een veranderende context

Uit de sterkte-zwakte analyse werd duidelijk dat JWS haar organisatiestructuur verder moest professionaliseren en een duidelijker profiel moest krijgen. Op deze manier zou JWS haar unieke positie op het gebied van mensenrechten en gezondheidszorg kunnen behouden en van betekenis kunnen blijven in een sterk veranderlijke omgeving.

JWS wil zich in de komende drie jaren daarom focussen op een beperkt aantal speerpunten, om zich met heldere kernboodschappen en positiebepalingen op het terrein van de mensenrechten en gezondheidszorg beter te profileren. JWS ziet zichzelf daarbij vooral als een denktank en minder als kennis- en expertise centrum. Ook wil zij haar rol benadrukken en zich als organisatie inzetten om ervoor te zorgen dat het 'recht op gezondheid' door professionals in de zorg wordt eerbiedigt. Dit zal overigens niet ten koste gaan van het registreren en verwijzen of – waar nodig – rapporteren over groepen in de samenleving van wie het recht op gezondheid(szorg) niet (voldoende) wordt gerealiseerd.

4.2 Bestuur

In 2012 is het bestuur uitgebreid tot het vereiste minimum aantal van zeven bestuursleden. Daarbij is nadrukkelijk gezocht naar bestuursleden die een versterking kunnen zijn voor de doelstellingen die JWS zich in het meerjarenplan heeft gesteld, waaronder voor de marketing & acquisitie en het onderwerp 'zorg in detentie'.

Het bestuur heeft bestaande oude JWS reglementen, procesbeschrijvingen en afspraken in 2012 in één nieuw huishoudelijk reglement gegoten. Het reglement geeft niet alleen de overeengekomen veranderingen weer, zoals het werken met projecten in plaats van in werkgroepen, maar beschrijft ook hoe JWS omgaat met donaties, het gebruik van sociale media en klachten.

4.3 Secretariaat

De JWS secretariaat is in 2012 kritisch bekeken om te bezien hoe enerzijds intern een opschoning en professionalisering kan plaatsvinden en anderzijds hoe de ondersteunende functie van het secretariaat het best vorm zou kunnen krijgen. Daarbij is letterlijk met een 'grote schoonmaak' begonnen om de digitale bestanden op te schonen en te actualiseren. Verder is geconstateerd dat de ICT voorzieningen van JWS verouderd zijn en aan vervanging toe zijn. Dat zal in 2013 zijn beslag gaan krijgen.

Met collega NGOs, zoals IFHHRO, Wemos en Dokters van de Wereld hebben in 2012 enkele gesprekken plaatsgevonden om te kijken in hoeverre op logistiek en administratief vlak mogelijk beter en meer kan worden samen gewerkt. Daarbij is ook gekeken of het delen van faciliteiten en kantoorruimte tot de mogelijkheden behoort. De gesprekken hebben op dit moment niet geleid tot concrete afspraken en zijn in verband met ontwikkelingen binnen enkele van de deelnemende organisaties voorlopig gestaakt.

Het bestuur heeft in 2012 besloten de rekeningen bij de bestaande banken ING en ABN AMRO om te zetten in rekeningen bij de Triodos Bank en de ASN Bank. Reden daarvoor was het feit dat de doelstelling van deze laatstgenoemde banken aansluit bij de ideële doelstellingen van JWS en volgens bankenwijzer.nl ook het meest investeren in en bijdragen aan mensenrechten en gezondheidszorg.

4.4 Vrijwilligers

Om beter te kunnen bepalen hoe JWS bij de verwachtingen van vrijwilligers en sympathisanten kan aansluiten, heeft in 2012 een inventarisatie plaatsgevonden onder die vrijwilligers. Daarnaast zijn tevens de wensen omtrent hun actieve betrokkenheid en kennis en expertise geïnventariseerd, zodat in de nabije toekomst meer gericht een beroep kan worden gedaan op vrijwilligers en zij beter worden betrokken bij JWS. De inventarisatie laat – samengevat – zien dat de achtergronden van vrijwilligers divers zijn, dat zij enkele uren per maand over hebben voor een actieve bijdrage aan JWS en dat er nog mogelijkheden liggen voor JWS om meer te gaan doen met sociale media. Aan de hand van de inventarisatie is vervolgens de database met persoonsgegevens zoveel mogelijk opgeschoond.

5 Financiële verantwoording

JWS is een onafhankelijke, niet-gouvernementele mensenrechtenorganisatie en ontvangt geen overheidssubsidies voor haar activiteiten. De stichting is daardoor volledig afhankelijk van vrijwillige donaties, schenkingen en legaten en opbrengsten van de verkoop van publicaties en bijdragen voor door de stichting georganiseerde bijeenkomsten. In sommige gevallen worden projecten gefinancierd door middel van (tijdelijke) projectsubsidies.

In 2012 De JWS heeft, net als de meeste andere 'goede doelen organisaties' te kampen met teruglopende donaties. Omdat er in 2012 ook geen bijzondere giften, zoals legaten, werden ontvangen, daalden de inkomsten tot € 42.607. Het bedrag dat werd besteed aan de doelstelling van de organisatie, de JWS-activiteiten, steeg van € 9.963 naar € 18.443. Doordat de uitvoeringskosten opnieuw lager uitkwamen – € 16.012 tegenover € 29.679 in 2011 – werd er toch een positief exploitatieresultaat van € 8.152 behaald. Het resultaat is geheel toegevoegd aan het eigen vermogen, daar daardoor steeg tot € 66.886.

Na enkele moeilijke jaren is de JWS financieel weer redelijk gezond. Door de omschakeling naar een vrijwilligersorganisatie is het kostenpatroon structureel op een veel lager niveau gebracht. Er is ruimte voor meer activiteiten en een professionalisering van de organisatie, maar die ruimte is door de teruglopende donaties voorlopig nog beperkt.

JWS is sinds 1 januari 2008 een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit betekent dat donaties aftrekbaar zijn van de belasting. Meer informatie hierover is te vinden op www.belastingdienst.nl/giften.

6 Organisatie en bestuur

JWS is een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie van en voor professionals in de zorg en heeft, volgens de statuten, tot doel "de bevordering en naleving van de mensenrechten op het gebied van of in samenhang met de gezondheidszorg, zoals neergelegd in internationale verdragen en geformuleerd door de Verenigde Naties en haar organen en de nationale en internationale ethische codes en verklaringen van de werkers in de gezondheidszorg [...], alles in de ruimste zin des woords."

Om dat doel te bereiken stimuleert en mobiliseert de stichting professionals in de zorg om de eerbiediging van het recht van een ieder op een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid te bevorderen (de *right to health*). Dit recht is neergelegd in internationale en Europese verklaringen en verdragen, en in gedragscodes van internationale en nationale beroepsorganisaties. Voor de invulling van de *right to health* baseert JWS zich met name op artikel 12 van het Internationale Verdrag inzake Economische Sociale en Culturele Rechten (IVESCR) en de uitwerking van dat artikel in

General Comment no. 14 door het Comité dat toezicht houdt op de naleving van het IVESCR. JWS is lid van de *International Federation of Health and Human Rights Organisations* (IFHHRO).¹

6.1 Het bestuur

JWS kent een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur bestaande uit een deel van dat algemene bestuur. In het algemeen bestuur (AB) zijn alle bestuursleden vertegenwoordigd; het algemene bestuur komt maandelijks bijeen en bespreekt in haar vergaderingen het beleid van de organisatie, de financiële situatie, de voortgang van projecten en andere strategische onderwerpen die het functioneren van de stichting betreffen.

Het dagelijks bestuur (DB) is een afvaardiging van het algemeen bestuur en bestaat uit de voorzitter, de vice-voorzitter, de secretaris en de penningmeester. Zij voeren de besluiten van het algemeen bestuur uit en dragen zorg voor de dagelijkse gang van zaken van de stichting, zoals het functioneren van het secretariaat in Diemen, de voortgang van projecten en staan in voorkomende gevallen de media te woord.

Het algemeen bestuur van JWS dient ten minste uit zeven personen te bestaan en bestond op 31 december 2012 uit:

- Dr. Loes van Willigen – *voorzitter* (tevens DB); arts n.p. en consultant gezondheidszorg en mensenrechten
- Lisette Luykx – *vice-voorzitter* (tevens DB); huisarts en docent huisartsenopleiding VUmc
- mr. Theo Wijngaard – *secretaris* (tevens DB); advocaat
- drs. Gert Grift – *penningmeester* (tevens DB); directeur staf Raad van Bestuur AMC
- mr. drs. Elisa van Ee; psycholoog en onderzoeker Centrum '45
- Irmgard de Roy van Zuydewijn; programmacoördinator FluXus Centrum voor de Kunsten Zaanstad
- drs. Inke Schaap; Docent en onderzoeker Saxion

In 2012 nam JWS afscheid van Joost den Otter, psychiater en werkzaam bij de *International Rehabilitation Council for Torture Victims* (IRCT) in Denemarken.² Het bestuur dankt hem voor zijn jarenlange inzet en de pro-actieve wijze waarop hij het onderwerp mensenrechten en gezondheidszorg op de kaart zette via het geven van lezingen, publicaties en interviews over o.a. de zorg door medische professionals aan kwetsbare groepen als ongedocumenteerden en hongerstakers.

Officieel liep ook de bestuurstermijn af van penningmeester Gert Grift. In verband met de voorgenomen organisatieveranderingen en in het belang van de financiële continuïteit en gedegen overdracht van zijn

¹ Zie www.ifhhro.org.

² Zie: www.irct.org.

taken, heeft Gert Grift desgevraagd ingestemd met een verzoek van het bestuur om zijn bestuurstermijn te verlengen met een jaar.

6.2 Het Comité van Aanbeveling

JWS kent een Comité van Aanbeveling. Begin 2012 bestond het Comité uit de volgende leden:

- Prof. dr. Lousie Gunning-Schepers – *voorzitter van de Gezondheidsraad en hoogleraar Gezondheid en Maatschappij aan de Universiteit van Amsterdam*
- Eduard Nazarski – *directeur van Amnesty International Nederland*
- Ruud Hagenouw, voormalig voorzitter KNMG en voormalig directeur GGD Zuid Limburg

In het najaar 2012 is het Comité van Aanbeveling uitgebreid en bestaat per 31 december 2012 uit de volgende leden (in alfabetische volgorde):

- Prof. dr. I.D. (Inez) de Beaufort, hoogleraar Medische Ethiek en Filosofie
- Prof. mr. dr. J.K.M. (Sjef) Gevers, emeritus hoogleraar Gezondheidsrecht
- dr. L.J. (Louise) Gunning-Schepers, voorzitter College van Bestuur Universiteit van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam
- Prof. Dr. A.M. (Anton) van Kalmthout, emeritus hoogleraar Strafrecht en Vreemdelingenrecht, en o.a. lid van het Comité ter Preventie van Martelingen (CPT)
- Drs. E. A.M. (Eduard) Nazarski, directeur Amnesty International Nederland
- Prof. dr. A.C. (Arie) Nieuwenhuijzen Kruseman, internist n.p., voorzitter KNMG
- Prof. dr. T. (Toine) Lagro – Janssen, huisarts, hoogleraar Vrouwenstudies Medische Wetenschappen
- Prof. dr. B.M. (Barbara) Oomen, o.a. hoogleraar Sociologie van de Mensenrechten aan de UU, en Dean van de Roosevelt Academy
- Drs. H.J. (Henk) Smid, directeur ZonMw
- Drs. V.M. (Victor) Vladár Rivero, psychiater, voormalig lid van Raad van Bestuur van Parnassia Bavo

Kort voor de uitbreiding van het Comité van Aanbeveling, nam het bestuur van JWS afscheid van Ruud Hagenouw – *voormalig voorzitter KNMG en voormalig directeur GGD Zuid Limburg*. Het bestuur dankt hem voor zijn jarenlange inzet voor de stichting en zijn uitzonderlijke bereidheid elke keer vanuit Maastricht de bijeenkomsten bij te wonen.

Het (oude) Comité van Aanbeveling is in 2012 onder meer geconsulteerd over de voorgenomen uitbreiding van het aantal leden van het Comité en over bestuurlijke en inhoudelijke kwesties, in het bijzonder die ten aanzien van de voortgang van de voorgenomen organisatorische wijzigingen.

6.3 Het JWS secretariaat

Het secretariaat van JWS is gevestigd binnen Arq³ in Diemen. In 2012 bestond het secretariaat uit Marina Hendriks (secretariaatsmedewerkster) en Sonja Remert (boekhoudster). Beiden zijn werkzaam als vrijwilligers voor JWS en vormden in 2012 weer een onmisbare ondersteuning bij de uitvoering van de activiteiten van JWS en als ondersteuning van het bestuur.

7 Contact

Voor nadere informatie over de activiteiten of publicaties van JWS verwijzen wij u graag naar onze website: www.johannes-wier.nl.

Mocht u vragen hebben of informatie willen ontvangen over mogelijkheden om persoonlijk of financieel te kunnen bijdragen aan het werk van JWS, dan staan wij u hierover graag te woord. U kunt schriftelijk, per e-mail of telefonisch contact met ons opnemen via onderstaande contactgegevens.

Contactgegevens van JWS

Nienoord 5
1112 XE DIEMEN
T: 020-8407630
F: 020-8407631
E: info@johannes-wier.nl
I: www.johannes-wier.nl

Overige organisatiegegevens

Bankrekeningnummer (Triodos): 25.46.95.922

JWS is geregistreerd in de Kamer van Koophandel Midden Nederland onder nummer 41181972.

Het ANBI registratienummer van JWS is: 04836.

³ Zie www.arq.org.